

SERTIFISERT BÆREKRAFTIG SJØMAT

Marine Stewardship Council

MSCs sporbarhetsstandard: Gruppeversjon

Versjon 2.0, 28. mars 2019

Om Marine Stewardship Council

Visjon

Vår visjon er hav som yrer av liv, og beskyttede bestander for denne og fremtidige generasjoner.

Målsetting

Vår målsetting er med miljømerking og sertifisering å bidra til sunnere hav ved å anerkjenne og belønne bærekraftige fangstmetoder, påvirke de valgene mennesker gjør når de kjøper sjømat, og sammen med våre partnerforetak forvandle sjømatmarkedet til et bærekraftig marked.

Merknad om opphavsrett

Gruppeversjonen av Marine Stewardship Councils sporbarhetsstandard og dens innhold er beskyttet av opphavsrett som tilhører Marine Stewardship Council - © Marine Stewardship Council 2019. Alle rettigheter forbeholdes.

Det offisielle språket for denne standarden er engelsk. Den endelige versjonen finnes på MSCs nettsted ([msc.org](https://www.msc.org)). Eventuelle avvik mellom forskjellige eksemplarer, versjoner eller oversettelser skal løses med henvisning til den endelige engelske versjonen.

MSC tillater ikke at hele eller en del av innholdet endres på noen som helst måte.

Marine Stewardship Council
Marine House
1 Snow Hill
London EC1A 2DH
Storbritannia

Telefon: + 44 (0) 20 7246 8900

Faks: + 44 (0) 20 7246 8901

E-post: standards@msc.org

Innhold

Sporbarhetsstandard: Gruppeversjon

Prinsipp 1	Sertifiserte produkter kjøpes fra sertifiserte leverandører	6
Prinsipp 2	Sertifiserte produkter kan identifiseres	7
Prinsipp 3	Sertifiserte produkter sammenblandes ikke med andre	9
Prinsipp 4	Sertifiserte produkter kan spores og volumene registreres	10
Prinsipp 5	Foretakets ledelsessystem oppfyller kravene i denne standarden	12
5.1	Ledelse og opplæring	12
5.2	Underretning av endringer	13
5.3	Underleverandører, transportforetak og kontraherte bearbeidingsforetak	14
5.4	Avvikende produkt	15
5.5	Anmodninger om forsikring om sporbarhet i forsyningskjeden	17
5.6	Særlige krav til produkter som er under evaluering	18
5.7	Særlige krav til prinsipper for tvangs- og barnearbeid	19
Prinsipp 6	Ytterligere krav til gruppesporbarhet	20
6.1	Gruppekontroll	20
6.2	Enhetsdokumentasjon og tilføyelse av nye enheter	21
6.3	Bruk av miljømerket, logoen og andre varemerker	22
6.4	Interne revisjoner	23
6.5	Interne grupperevideringer	25

Innledning

Ansvar for denne standarden

Marine Stewardship Council (MSC) er ansvarlig for denne standarden.

Leserne bør kontrollere at de bruker den nyeste versjonen av standarden og tilknyttede dokumenter. Oppdaterte dokumenter og en liste over alle tilgjengelige MSC-dokumenter finnes på MSCs nettsted (msc.org).

Publiserte versjoner

Versjonsnr.	Dato	Beskrivelse av endring
1.0	20. februar 2015	Første publisering
2.0	28. mars 2019	Omfattende revidering av gruppestandard. Introduksjon av nye krav til arbeidspraksis (på land) og andre vesentlige og ikke-vesentlige endringer.

Om dette dokumentet

Dette dokumentet inneholder obligatoriske krav for foretak i forsyningskjeden som vil bli sertifisert i henhold til MSCs sporbarhetsstandard. Vi har utviklet ikke-obligatoriske veiledninger for å forenkle forståelsen og anvendelsen av kravene i denne standarden.

Sporbarhetssertifisering

Sporbarhetssertifisering gir en troverdig forsikring om at produkter merket med MSCs miljømerke eller varemerker har sin opprinnelse i et MSC-sertifisert fiskeri og kan spores gjennom hele forsyningskjeden og tilbake til det bærekraftige fiskeriet. Foretak som er sertifisert i henhold til sporbarhetsstandard, revideres av et uavhengig akkreditert sertifiseringsorgan og gjennomgår periodiske kontrollrevisjoner i den treårsperioden hvor sporbarhetssertifikatet er gyldig.

Andre sertifiseringsordningers bruk av MSCs sporbarhetsstandard

MSCs sporbarhetsstandard kan brukes av utvalgte sertifiseringsordninger. Ved publiseringen av standarden hadde Aquaculture Stewardship Council (ASC) valgt å bruke MSCs sporbarhetsstandard for alle sertifiserte sjømatprodukter som skriver seg fra ASC-sertifiserte oppdrettsanlegg. Det innebærer at både MSC-sertifiserte og ASC-sertifiserte sjømatprodukter kan omfattes av samme

sporbarhetsrevisjon selv om separate sporbarhetsbevis utstedes og standardene har forskjellige varemerker. Hvis andre sertifiseringsordninger også velger å bruke MSCs sporbarhetsstandard i fremtiden, publiseres opplysninger om dette på [MSCs nettsted](http://msc.org).

Sporbarhetssertifiseringens virkeområde og alternativer

Alle foretak som selger eller håndterer produkter fra sertifiserte fra sertifiserte fiskerier eller oppdrettsanlegg, kan søke om sporbarhetssertifisering. Sporbarhetssertifisering er et krav for alle foretak i forsyningskjeden som overtar eiendomsretten til sertifiserte produkter og deretter vil angi at produktene stammer fra sertifiserte kilder. Sporbarhetssertifisering skal finnes frem til det punktet hvor produktene pakkes i forseglede forbrukerpakninger.

MSCs sporbarhetsstandard finnes i en standardversjon og to delversjoner. Delversjonene omfatter dels gruppeforetak, dels forbrukerrettede foretak. Mer informasjon om virkeområdet for de forskjellige versjonene finnes i MSCs sertifiseringskrav [punkt 6.2](#) og i innledningen til hvert dokument.

Virkeområde for sporbarhetsstandard: Hovedversjonen

Hovedstandard omfatter alle foretak som har en enkelt enhet (fysisk sted) hvor sertifiserte produkter håndteres eller selges. Den omfatter også foretak som har flere enheter hvor sertifiserte produkter håndteres, men hvor hver enhet revideres for seg i henhold til hovedstandard. I sistnevnte tilfelle utstedes et felles bevis for alle enheter, et såkalt flerenhetsbevis. Som eksempler på foretak som kan sertifiseres i henhold til hovedstandard, kan nevnes et salgsforetak med en enhet eller et foredlingsforetak med flere fabrikkenheter.

Visse bestemmelser i hovedstandard (som innkjøp fra sertifiserte leverandører) er kanskje ikke relevante hvis foretaket er et oppdretts- eller fiskeforetak.

Virkeområde for gruppeversjonen av MSCs sporbarhetsstandard

Gruppestandard omfatter foretak som håndterer sertifiserte produkter ved mange enheter som ikke revideres hver for seg av sertifiseringsorganet. Gruppesertifisering kan være mer effektivt enn flerenhetssertifisering av foretak med mange enheter eller grupper av foretak som går sammen. Foretaket utpeker et

Innledning forts.

hovedkontor som fastsetter interne kontroller og er ansvarlig for at alle enheter oppfyller gruppestandard. Sertifiseringsorganet gjennomfører en revisjon som omfatter hovedkontoret og et utvalg enheter, i stedet for å besøke samtlige enheter. Foretakene i gruppen har et felles sertifiseringsnummer og et felles sporbarhetsbevis. Som eksempler på foretak som kan sertifiseres i henhold til gruppestandard, kan nevnes større grossister med mange lagerenheter og restaurantkjeder (som ikke vil sertifiseres i henhold til forbrukerstandard).

Visse bestemmelser i gruppestandard (som innkjøp fra sertifiserte leverandører) er kanskje ikke relevante hvis foretaket er et oppdretts- eller fiskeforetak.

Sporbarhetsstandard: Forbrukerversjonen

Forbrukerstandard omfatter alle foretak som serverer eller selger sjømat til sluttforbrukere og oppfyller visse andre kvalifikasjonskrav. Forbrukerrettede foretak (matbutikker, restauranter og storkjøkken) kan bestå av en eller flere enheter. Et felles sertifiseringsnummer utstedes for alle enheter som omfattes av foretakets ledelsessystem og håndterer eller selger sertifiserte produkter. På samme måte som ved gruppestandard gjennomfører sertifiseringsorganet en revisjon av et utvalg av de enheter som skal omfattes av beviset. Eksempler på forbrukerrettede foretak kan være restauranter, restaurantkjeder, fiskehandlere, butikker med fiskedisker og matleverandører.

Kvalifikasjonskrav for sertifisering i henhold til sporbarhetsstandard: Gruppeversjonen

Foretak kan sertifiseres i henhold til gruppestandard bare hvis alle disse kravene er oppfylt:

- Den foreslåtte gruppens hovedkontor er et rettssubjekt som det kan inngås kontrakt med.
- Alle enheter utfører vesentlig lignende aktiviteter som definert av MSCs sporbarhetsaktiviteter. Hvis det ikke er tilfelle, kan gruppen gjennomgå stratifisert utvelging.
- Hele gruppevirksomheten foregår i én enkelt geografisk region. Hvis det ikke er tilfelle, kan gruppen gjennomgå stratifisert utvelging.
- Samme skriftspråk brukes ved alle enheter og kan leses

av alle enhetsledere. Hvis oversettelser stilles til rådighet, skal det foreligge tilstrekkelige dokumentkontrollprosedyrer til å sikre konsekvens mellom versjoner på forskjellige språk.

- Den foreslåtte gruppens hovedkontor kan opptre objektivt når det gjennomfører revisjoner og tar beslutninger.
- Den foreslåtte gruppens hovedkontor kan ved anvendelse av disse vise en forståelse av gruppestandard slik at det er sannsynlig at de kan sertifiseres.

Merk: Visse foretak kan være kvalifisert til å bruke både hoved-, gruppe- og/eller forbrukerversjonen av sporbarhetsstandard. Vi anbefaler at foretak kontrollerer sin kvalifikasjon i henhold til alle alternativer for sporbarhetssertifisering (dvs. hoved-, gruppe- og forbrukerversjonen) i [punkt 6.2](#) i MSCs sertifiseringskrav og deretter drøfte det beste alternativet med sitt sertifiseringsorgan.

Ikrafttredelsesdato

Versjon 2.0 av gruppestandard trer i kraft 28. september 2019. Ved sporbarhetsrevisjoner som gjennomføres etter denne datoen, skal versjon 2.0 av gruppestandard brukes.

Revideringsdato

MSC tar gjerne imot synspunkter på denne standarden og vil vurdere dem som del av neste revideringsprosess. Revideringer vil finne sted minst hvert femte år. Vennligst send eventuelle synspunkter til standards@msc.org. Mer informasjon om MSCs prinsipp utviklings- og standardiseringsprosesser finnes på MSCs nettsted (msc.org).

Normative dokumenter

Dokumentene som er oppført nedenfor, inneholder bestemmelser som opptas i denne standarden ved henvisning. For disse dokumentene gjelder den siste publiserte utgaven.

- MSCs krav til sporbarhetssertifisering.
- Ordliste for MSC og MSC1.
- MSCs krav til tredjeparts arbeidsrevisjon.
- Erklæring om forståelse av arbeidskrav fra innehaver av sporbarhetsbevis.
- Brukerveiledning for MSCs miljømerke.

Begreper og definisjoner

Begreper og uttrykk er definert i [ordlisten for MSC og MSC1](#).

Prinsipp 1

Sertifiserte produkter kjøpes fra sertifiserte leverandører

- 1.1 Foretaket skal ha en prosess som sikrer at alle sertifiserte produkter kjøpes fra sertifiserte leverandører, fiskeforetak eller oppdrettsforetak.

Veiledning 1.1

Med sertifiserte produkter menes sjømat som skriver seg fra sertifiserte fiske- eller oppdrettsforetak og identifiseres som sertifiserte.

Det omfatter ikke sjømatprodukter som er pakket i såkalte forseglede forbrukerpakninger (dvs. lukkede og merkede produkter som selges til forbrukere i samme form, f.eks. enkeltstående tunfiskbokser). En heldekkende definisjon av begrepet forseglede forbrukerpakninger finnes i [punkt 6.1](#) i MSCs sertifiseringskrav.

Når det gjelder sporbarhet, menes med leverandør en enhet som står nevnt på salgsdokumentasjonen som viser overføring av eiendomsrett fra selger til kjøper og kan knyttes til det sertifiserte produktet. I de fleste tilfeller vil denne kjøpskvitteringen være en faktura, men kan også bevises med et kontraktsdokument.

Foretakets prosess må omfatte en kontroll av at parten det overtar eiendomsretten til produktet fra, har relevant og gyldig sertifisering. Ved direkte kjøp fra en annen leverandør vil dette være et gyldig sporbarhetsbevis. Ved direkte kjøp fra et fiske- eller oppdrettsforetak må prosessen omfatte

- verifisering av at fiske- eller oppdrettsforetaket har et gyldig fiske- eller oppdrettsbevis,
- kontroll av rapporten om fiske- eller oppdrettsforetaket og, hvis fiske- eller oppdrettsforetaket i henhold til rapporten må ha sporbarhetsertifisering, kontroll av at fiske- eller oppdrettsforetaket også har et gyldig sporbarhetsbevis.

Den sertifiserte statusen for foretak og fiskeforetak i MSCs forsyningskjede kan kontrolleres på MSCs nettsted ([msc.org](https://www.msc.org)), og foretak og oppdrettsforetak i ASCs forsyningskjede på ASCs nettsted ([asc-aqua.org](https://www.asc-aqua.org)). Disse nettstedene har mer nøyaktig informasjon enn papirbevis, som kan være opphevet, suspendert eller trukket tilbake før de utløper.

- 1.2 Foretak som håndterer fysiske produkter, skal anvende en prosess for å kontrollere produktenes sertifiserte status ved mottak.

Veiledning 1.2

Dokumentasjonen som følger med sertifiserte produkter, skal klart angi at produktet er sertifisert. Dette gjelder blant annet følgesedler, fakturaer, konossementer eller elektronisk informasjon fra leverandøren. Formålet med dette er å bidra til at mottakerforetaket oppdager om produkter byttes ut (altså om en leverandør bytter ut sertifiserte sjømatprodukter med ikke-sertifiserte produkter, f.eks. hvis lageret er tomt).

Hvis en leverandør bruker et internt system for å identifisere sertifiserte produkter med en unik merking på dokumenter (f.eks. en strekkode eller produktkode), skal mottakerforetaket kjenne til leverandørens beskrivelse for å kunne verifisere at produktet er sertifisert. Hvis den tilhørende dokumentasjonen ikke tydelig identifiserer produktene som sertifiserte, er bare fysisk produktmerking (f.eks. MSC- eller ASC-merke eller sertifiseringsnummer på en pakning) ikke tilstrekkelig til å verifisere at produktene er sertifisert.

Hvis produkter mottas direkte fra et sertifisert oppdrettsanlegg, kan prosessen omfatte prøving av produktene for antibiotika eller forbudte stoffer som ikke kan anvendes på produkter ved oppdrettsanlegget hvis de skal selges som sertifiserte på grunnlag av kravene i oppdrettsstandarden.

Prinsipp 1 forts.

Sertifiserte produkter kjøpes fra sertifiserte leverandører

- 1.3 Hvis et foretak har sertifiserte produkter på lager ved den første revisjonen, må foretaket først kunne vise at de ble kjøpt fra en sertifisert leverandør (fiske- eller oppdrettsforetak), og at de oppfyller alle relevante bestemmelser i denne standarden før de kan selges som sertifiserte.

Veiledning 1.3

Sertifiserte produkter på lager ved den første revisjonen skal kunne spores tilbake til en sertifisert leverandør eller et sertifisert fiskeri- eller oppdrettsanlegg i henhold til prinsipp 4. Foretaket skal også kunne vise at sertifiserte produkter på lager kan identifiseres og holdes fra hverandre i henhold til prinsipp 2 og 3.

Prinsipp 2

Sertifiserte produkter kan identifiseres

- 2.1 Sertifiserte produkter skal identifiseres som sertifiserte ved alle faser av innkjøp, mottak, lagring, bearbeiding, pakking, merking, salg og leveranse, bortsett fra salgsfakturaer til sluttforbrukere.

Veiledning 2.1

Det anbefales at sertifiserte produkter kan identifiseres som sertifiserte både på det fysiske produktet og i den medfølgende sporbarhetsdokumentasjonen. Det kan være i form av et merke eller skilt på pakningen, beholderen eller pallen.

Foretak kan identifisere sertifiserte produkter på forskjellige måter, f.eks. ved å bruke akronymer (f.eks. «MSC» eller «ASC»), sertifiseringsnummeret eller andre interne identifiseringsmetoder.

Hvis det ikke er mulig eller praktisk gjennomførbart å fysisk merke produktene (f.eks. fisk i opptiningstanker), må foretaket vise hvordan produktet kan knyttes til tilhørende sporbarhets- eller lagerdokumentasjon som angir at produktet er sertifisert.

Salgsfakturaer til sluttforbrukere omfatter kvitteringer fra restauranter, fiskehandlere eller fiskedisker. Disse trenger ikke å identifisere sertifiserte artikler, selv om de sertifiserte artiklene likevel må identifiseres ved serveringsstedet (f.eks. på menyen eller fiskedisken).

Prinsipp 2

Sertifiserte produkter kan identifiseres

- 2.2 Hvis produkter selges som sertifiserte, skal de kunne identifiseres som sertifiserte på raden på den tilhørende fakturaen, med mindre alle produkter på fakturaen er sertifisert, bortsett fra salgsfakturaer til sluttforbrukere.

Veiledning 2.2

Sertifiserte produkter kan identifiseres på raden på fakturaen på en rekke måter, f.eks. ved hjelp av akronymene «MSC» eller «ASC» i produktbeskrivelsen, ved hjelp av sertifiseringsnummeret eller ved hjelp av en unik produktkode som tilsvarer et sertifisert produkt, og som er blitt kommunisert til kundene.

Hvis alle artikler på en faktura er sertifisert, er det akseptabelt bare å ha sertifisert identifisering (f.eks. sertifiseringsnummeret) øverst på fakturaen. Formålet med dette kravet er å gjøre det tydelig for en innkjøper og for sertifiseringsorganet hvilke produkter på en faktura som ble solgt som sertifisert. Akronymene «ASC» og «MSC» kan brukes for sporbarhets- og identifiseringsformål uten behov for en lisensavtale (se punkt 2.4).

- 2.3 Foretaket skal anvende et system som sikrer at emballasje, etiketter, menyer og annet materiell som identifiserer produkter som sertifiserte, bare kan brukes for sertifiserte produkter.

- 2.3.1 Sertifiserte produkter skal ikke feilmerkes etter art.

Veiledning 2.3.1

Det kan brukes vitenskaps- eller fellesnavn. Bruk av artsnavn som ikke er i tråd med den relevante lovgivningen i landet eller landene hvor produktet selges, anses som feilmerking.

- 2.3.2 Sertifiserte produkter skal ikke feilmerkes etter fangstområde eller opprinnelse, hvis dette identifiseres.

Veiledning 2.3.2

Det er ikke påkrevd å angi fangstområde eller opprinnelse på produktetiketter, men hvis denne informasjonen angis, gjelder dette punktet. Identifisering av fangstområde og opprinnelse som ikke er i tråd med den relevante lovgivningen i landet eller landene hvor produktet selges, anses som feilmerking.

- 2.4 Foretak skal bare angi at produkter er sertifiserte eller bruke MSC- eller ASC-etiketten eller andre varemerker hvis det har fått tillatelse til det i henhold til vilkårene i lisensavtalen (ecolabel@msc.org).

Veiledning 2.4

Mellom foretak er det tillatt å identifisere produktene med akronymer (f.eks. MSC og ASC) eller standardeierens fullstendige navn (f.eks. «Marine Stewardship Council» eller «Aquaculture Stewardship Council») på produkter eller sporbarhetsdokumentasjon uten lisensavtale.

I andre tilfeller kan MSC- eller ASC-etiketten eller andre varemerker bare brukes hvis det er inngått lisensavtale med MSC, MSCs lisensavdeling for MSC- og ASC-produkter. Under en revisjon kan foretaket bes vise e-poster fra MSC som godtgjør at det har tillatelse til å bruke varemerkene.

Prinsipp 3

Sertifiserte produkter sammenblandes ikke med andre

3.1 Sertifiserte produkter skal ikke byttes ut mot ikke-sertifiserte produkter.

Veiledning 3.1

Dette omfatter produkter som selges som sertifiserte, og som ikke kan selges som sertifiserte av oppdrettsforetaket på grunnlag av kravene i oppdrettsstandarden. Disse er ikke-sertifisert selv om de kommer fra et sertifisert fiskeforetak.

Årlige volumavstemninger av sertifiserte kjøp (eller produksjon) og salg kan brukes som godtgjørelse av at det ikke har skjedd utbytting.

3.2 Sertifiserte og ikke-sertifiserte produkter skal ikke sammenblandes hvis foretaket vil løfte frem disse produktene som sertifiserte, unntatt i følgende tilfeller:

3.2.1 Hvis ikke-sertifisert sjømat brukes som ingrediens i sertifiserte produkter, skal foretaket følge reglene for ikke-MSC/ASC-sertifiserte sjømat ingredienser.

Veiledning 3.2.1

Reglene for ikke-MSC/ASC-sertifiserte sjømat ingredienser finnes i henholdsvis [brukerveiledningen for MSC-miljømerket](#) eller [brukerveiledningen ASC-logoen](#). Disse dokumentene finnes på MSCs nettsted (msc.org) eller ASCs nettsted (asc-aqua.org). Reglene angir hvor ikke-sertifisert sjømat kan brukes som ingrediens i sertifiserte produkter, og hvilke særlige begrensninger som gjelder. Muligheten til å bruke ikke-sertifisert sjømat og anvende disse reglene er bare relevant for lisensierte MSC- og/eller ASC-merkede produkter.

3.3 Produkter som er sertifisert i henhold til forskjellige anerkjente sertifiseringsordninger som også anvender sporbarhetsstandarden, skal ikke sammenblandes hvis foretaket ønsker å selge produktet som sertifisert, hvis ikke

Veiledning 3.3

Dette gjelder andre standarder som bruker MSCs sporbarhetsstandard til sporbarhet i forsyningskjeden, f.eks. Aquaculture Stewardship Council (ASC).

a. foretaket har særlig tillatelse fra MSC, eller

Veiledning 3.3.a

MSC kan godkjenne et produkt med ingredienser som er sertifisert i henhold til forskjellige ordninger (f.eks. MSC og ASC). Disse kan da sammerkes (f.eks. med MSC- og ASC-etiketten på pakningen), og de forskjellige ingrediensene kan identifiseres i henhold til relevant sertifiseringsordning (f.eks. MSC laks, ASC reke).

b. det samme produktet er sertifisert i henhold til flere anerkjente sertifiseringsordninger som også anvender sporbarhetsstandarden.

Veiledning 3.3.b

Dette henviser til produkter som er sertifisert i henhold til mer enn én ordning ved sin opprinnelse (f.eks. et fiske- eller oppdrettsforetak med MSC- og ASC-sertifisering).

Prinsipp 4

Sertifiserte produkter kan spores og volumene registreres

- 4.1 Foretaket skal ha et sporbarhetssystem som gjør at
- alle produkter eller partier som selges som sertifisert, skal kunne spores tilbake fra salgsfakturaen eller serveringsstedet til en sertifisert leverandør,

Veiledning 4.1.a

Foretak i slutten av forsyningskjeden, f.eks. restauranter og fiskehandlere, forventes bare å spore tilbake fra serveringsstedet til kunder eller salg. Historisk sporbarhet av serveringer eller salg til sluttforbrukere er derfor ikke nødvendig, men alle andre sporbarhetstrinn (f.eks. mottak og leveranser til enheter som serverer forbrukere, og håndtering ved enheter som serverer andre enn forbrukere) krever fortsatt historisk dokumentasjon i henhold til punkt 5.1.3.

Alle andre foretak forventes å spore tilbake fra salgsfakturaen.

- produkter som identifiseres som sertifisert ved mottak, skal spores forover fra innkjøpsstedet til salgs- eller serveringsstedet.

Veiledning 4.1.b

Punkt 4.1.b gjelder ikke hvis et foretak mottar sertifisert produkter fra en leverandør, men aldri identifiserer dette som et sertifisert produkt ved mottak (f.eks. hvis en leverandør sender et MSC-sertifisert produkt, men kunden ikke bestiller det som sertifisert).

Alle produkter som identifiseres som sertifisert ved mottak, må kunne spores frem til endelig salg eller servering, selv om de til slutt ikke selges som sertifisert.

Foretak i enden av forsyningskjeden, f.eks. restauranter og fiskehandlere, forventes bare å spore fremover fra innkjøp til serveringsstedet til sluttforbrukeren på serveringstidspunktet. Historisk sporbarhet av serveringer eller salg til sluttforbrukere er derfor ikke nødvendig, men alle andre sporbarhetstrinn (f.eks. mottak og leveranser til enheter som serverer forbrukere, og håndtering ved enheter som serverer andre enn forbrukere) krever fortsatt historisk dokumentasjon i henhold til punkt 5.1.3.

Alle andre foretak forventes å spore fremover fra innkjøp til salg.

- 4.2 Sporbarhetsdokumentasjonen skal kunne kobles til relevant sertifisert produkt i hver fase mellom innkjøp og salg, blant annet mottak, behandling, transport, pakking, oppbevaring, sending og/eller servering.
- 4.3 Dokumentasjon for sertifiserte produkter skal være presis, fullstendig og ikke inneholde endringer.
- 4.3.1 Hvis dokumentasjon endres, skal disse endringene dokumenteres tydelig, deriblant med dato og navn eller initialer for personen som har foretatt endringene.

Veiledning 4.3.1

Den sertifiserende part kan meddele avvik hvis det finnes forskjeller mellom opplysninger eller registreringer som foretaket har gitt ved revisjoner og andre anmodninger, og opplysninger som er gitt på et annet tidspunkt. Hvis foretaket endrer dokumentasjon for å gjenspeile eventuelle justeringer (f.eks. returnerte bestillinger), skal disse endringene angis tydelig.

Prinsipp 4 forts.

Sertifiserte produkter kan spores og volumene registreres

- 4.4 Foretaket skal føre dokumentasjon som gjør det mulig å beregne volumet av sertifiserte produkter.

Veiledning 4.4

Punkt 4.4 gjelder for produkter som identifiseres som sertifisert eller kvalifisert til å selges med de sertifiserte varemerkene. Hvis sjømat kjøpes som sertifisert, men deretter gjøres om til ikke-sertifisert status (og aldri vil bli solgt som sertifisert), trenger dokumentasjonen bare å vise produktvolumene som skiftet status. Det er ikke nødvendig å dokumentere volumer på andre måter (f.eks. for etterfølgende behandling av ikke-sertifiserte artikler).

All dokumentasjon skal lagres i tre år i henhold til 5.1.3.

- 4.4.1 Enheter som selger eller serverer til sluttforbrukere, skal dokumentere alle volumer som kjøpes og mottas.

Veiledning 4.4.1

Det er ikke nødvendig å dokumentere det volumet av produkter som selges eller serveres til sluttforbrukere. Produkter som selges eller serveres til sluttforbrukere, må kunne spores på serveringstidspunktet (se 4.1.a og 4.1.b).

- 4.5 Hvis bearbeiding eller ompakking forekommer, skal dokumentasjonen gjøre det mulig å fastsette omregningstall for å beregne volumer av utgående sertifiserte produkter fra inngående sertifiserte produkter fra et gitt parti eller over en gitt tidsperiode.

- 4.5.1 Omregningstallene for bearbeiding av sertifiserte produkter skal være begrunnet og riktige.

Veiledning 4.5.1

Formålet med dette punktet er å hindre tilfeller hvor omregningstall er ekstremt høye eller lave og kan antyde at sertifiserte og ikke-sertifiserte produkter potensielt er byttet ut. Det forventes normale svingninger i omregningstall på grunn av produktkvalitet, sesongmessighet, bearbeidingseffektivitet osv.

For å kontrollere tilfeller hvor omregningstall potensielt gir rom for feilmerkede produkter, kan sertifiseringsorganet kontrollere dokumentasjonen mot produktspesifikasjoner, lignende produkter som bearbeides, eller foretakets gamle bearbeidingsdokumentasjon.

- 4.6 Foretaket skal bare selge produkter som sertifiserte hvis de omfattes av virkeområdet for sertifiseringen.

Veiledning 4.6

Kravene for å endre virkeområdet for sertifiseringen – for å omfatte nye arter, aktiviteter, eller produkter som er sertifisert i henhold til andre anerkjente sertifiseringsordninger som også anvender MSCs sporbarhetsstandard – angis i 5.2.1.c, 5.2.2.a og 5.2.2.b.

Prinsipp 5

Foretakets ledelsessystem oppfyller kravene i denne standarden

5.1 Ledelse og opplæring

5.1.1 Foretaket skal anvende et ledelsessystem som oppfyller kravene i denne standarden.

Veiledning 5.1.1

Et ledelsessystem omfatter de systemer, prinsipper og prosedyrer som et foretak bruker for å sikre at det oppfyller denne standarden. Hvilken dokumentasjon som skal finnes for ledelsessystemet, avhenger av foretakets størrelse og virksomhet, hvor komplisert prosessene er, og personalets kompetanse.

Skriftlig dokumentasjon trengs ikke alltid for svært små og ukompliserte virksomheter, forutsatt at ansvarlig personale forstår og kan gjennomføre de prosedyrer som brukes for å oppfylle denne standarden.

5.1.2 Foretaket skal sikre at ansvarlig personale får opplæring og har nødvendig kunnskap for å sikre at foretaket oppfyller denne standarden.

Veiledning 5.1.2

Med ansvarlig personale menes personer i et foretak som har ansvar for å ta beslutninger eller utføre prosedyrer som er knyttet til denne standarden.

De fleste organisasjoner vil måtte gjennomføre en eller annen form for opplæring for å sikre at ansatte forstår sporbarhetskrav og følger interne prosedyrer, slik at sertifiserte produkter kan holdes atskilt, identifiseres og spores. Men for foretak med enkle prosesser kan det være tilstrekkelig å stille til rådighet en ansattehåndbok, instruks og/eller plakater i mattilberedningsområder.

5.1.3 Foretaket skal lagre dokumentasjonen som beviser at denne standarden oppfylles i minst tre år, eller hele levetiden for de sertifiserte produktene hvis den er lengre enn tre år.

Veiledning 5.1.3

Dokumentasjon som beviser at denne standarden oppfylles, omfatter normalt sett dokumentasjon for kjøp og salg av sertifiserte produkter, intern sporbarhets- og produksjonsdokumentasjon for sertifiserte produkter og intern opplæringsdokumentasjon. Denne dokumentasjonen kan være i papir- eller digitalformat.

Det er ikke nødvendig å dokumentere salg og/eller servering til sluttforbrukeren.

5.1.4 Foretaket skal utnevne en person («sporbarhetsansvarlig» eller «gruppeansvarlig») som har ansvar for all kontakt med sertifiseringsorganet og for å besvare alle anmodninger om dokumentasjon eller informasjon om etterlevelse av denne standarden.

Veiledning 5.1.4

Hvis ny ansvarlig utpekes, skal sertifiseringsorganet underrettes i samsvar med punkt 5.2.1.

Prinsipp 5 forts.

Foretakets ledelsessystem oppfyller kravene i denne standarden

5.2 Underretning om endringer

- 5.2.1 Foretaket skal senest 10 dager etter følgende endringer underrette sertifiseringsorganet skriftlig eller på e-post
- hvis foretaket utpeker en ny sporbarhets- eller gruppeansvarlig,
 - hvis sertifiserte produkter tas imot fra en ny sertifisert leverandør eller et sertifisert fiske- eller oppdrettsforetak,
 - hvis nye sertifiserte arter tas imot.

Veiledning 5.2.1

Underretning med e-post eller brev må sendes til sertifiseringsorganet senest ti dager etter mottak av en ny sertifisert art eller senest ti dager etter mottak av den første leveransen av sertifiserte produkter fra en ny sertifisert leverandør eller et nytt fiske- eller oppdrettsforetak.

I henhold til [ordlisten for MSC og MSCI](#) vil dag si kalenderdag i denne standarden når annet ikke er angitt.

Det er ikke nødvendig å underrette sertifiseringsorganet hvis fiskeriet som foretakets leverandør (eller deres leverandør) mottar produktet fra, endrer seg.

- 5.2.2 Foretaket må få skriftlig godkjenning fra sertifiseringsorganet før følgende endringer foretas:
- Foretaket utfører nye aktiviteter med hensyn til sertifiserte produkter som ikke allerede omfattes av sertifiseringens virkeområde.

Veiledning 5.2.2.a

Nye aktiviteter omfatter for eksempel salg, distribusjon, sekundær bearbeiding og lagring. En fullstendig liste over aktiviteter finnes i [tabell 4](#) i MSCs sertifiseringskrav.

- Foretaket utvider virkeområdet for sertifiseringen til salg eller håndtering av produkter som sertifiseres i henhold til andre anerkjente sertifiseringsordninger som også anvender MSCs sporbarhetsstandard.

Veiledning 5.2.2.b

Hvis for eksempel det aktuelle sporbarhetsbeviset bare omfatter MSC-sertifiserte produkter, må foretaket motta godkjenning fra sertifiseringsorganet før det selger ASC-sertifiserte produkter som sertifisert.

- Foretaket bruker en ny underleverandør til kontrahert bearbeiding eller ompakking av sertifiserte produkter.

Veiledning 5.2.2.c

Hvis foretaket ønsker å legge til en ny lagrings- eller transportunderleverandør, må dette oppdateres i dokumentasjonen om underleverandører i samsvar med punkt 5.3, men sertifiseringsorganet kan underrettes ved neste revisjon (ingen forutgående godkjenning er nødvendig).

Prinsipp 5 forts.

Foretakets ledelsessystem oppfyller kravene i denne standarden

- d. Foretaket håndterer fisk som er under evaluering, hvis foretaket er en del av kundegruppen til et fiskeforetak som er under evaluering, eller med samme eier som et oppdrettsforetak som er under revisjon.

Veiledning 5.2.2.d

Kundegruppen omfatter fiskevirksomheter innen en sertifiseringsenhet eller andre enheter som fiskevirksomhetens kunde vurderer å være omfattet av og/eller ha tilgang til sertifikatet.

5.3 Underleverandører, transportforetak og kontraherte bearbeidingsforetak

- 5.3.1 Foretaket skal kunne bevise at alle underleverandører som håndterer sertifiserte produkter, oppfyller relevante krav i denne standarden.
- 5.3.2 Foretaket skal føre et oppdatert register over underleverandører som håndterer sertifiserte produkter, unntatt transportforetak. Listen skal inneholde underleverandørenes navn og adresse.
- 5.3.3 Foretaket skal underrette alle ikke-sertifiserte kontraherte bearbeidingsforetak om at sertifiseringsorganet vil måtte gjennomføre en revisjon på stedet for å kontrollere at de oppfyller aktuelle bestemmelser i sporbarhetsstandarden før det kontraherte bearbeidingsforetaket leies inn og minst én gang i året etter dette.
- 5.3.4 Hvis underleverandører brukes, skal foretaket kunne be om dokumentasjon for sertifiserte produkter fra underleverandøren, og sertifiseringsorganet skal ha rett til når som helst å inspisere sertifiserte produkter.

Veiledning 5.3.4

En undertegnet avtale er ikke nødvendig for lagrings- eller transportunderleverandører, forutsatt at foretaket kan be om dokumentasjon for å vise at krav er oppfylt (f.eks. dokumentasjon om mottak og sending) fra lagrings- eller transportunderleverandøren.

Foretaket må også kunne gi sertifiseringsorganet adgang til det fysiske sertifiserte produktet når som helst, selv om det for øyeblikket oppbevares på eksternt lager hos tredjepart. Hvis adgangen til lagringsstedet er begrenset av en eller annen grunn, kan det sertifiserte produktet måtte tas med et annet sted for å inspiseres av sertifiseringsorganet hvis det dreier seg om produktets integritet.

- 5.3.5 Foretaket skal ha en undertegnet avtale med alle underleverandører som foredler, bearbeider eller pakker om sertifiserte produkter. Avtalen skal behandle følgende spørsmål:
 - a. Underleverandøren har systemer som sikrer sporbarhet, atskillelse, og identifisering av sertifiserte produkter i hver håndteringsfase.
 - b. Underleverandøren vil gi MSC eller dets utpekte fullmektiger, og sertifiseringsorganet, tilgang til områdene og eventuell dokumentasjon knyttet til sertifiserte produkter på anmodning.

Prinsipp 5 forts.

Foretakets ledelsessystem oppfyller kravene i denne standarden

Veiledning 5.3.5

Undertegnede avtaler er nødvendig for alle kontraherte bearbeidings- eller ompakkingsforetak, selv om disse underleverandørene har sin egen sporbarhetssertifisering.

Utpekte fullmektiger kan omfatte representanter fra eiere av andre ordninger som ASC eller fra MSCs akkrediteringsorgan.

- 5.3.6 Foretaket skal ikke bevisst sende eller ta imot produkt som er transportert på eller mottatt fra fartøy som er oppsatt på svartelister utarbeidet av regionale fiskeriorganisasjoner (RFMO).

Veiledning 5.3.6

Formålet med dette kravet er å sikre at sertifiserte foretak som bruker innleid transport, eller mottar sertifisert fisk direkte, ikke bruker fartøy som har deltatt i ulovlig, urapportert eller uregulert fiskeaktivitet. Regionale fiskeriorganisasjoner fører oppdaterte lister over ulovlige, urapporterte eller uregulerte båter på sine nettsteder. Det finnes flere konsoliderte lister, for eksempel iuu-vessels.org/iuu

- 5.3.7 Foretak som bruker kontraherte bearbeidingsforetak eller utfører kontrahert bearbeidning av sertifiserte produkter, skal dokumentere alle kontraktsbearbeidede sertifiserte produkter, deriblant
- mottatt volum og produktinformasjon,
 - sendt volum og produktinformasjon,
 - dato for sending og mottak.
- 5.3.8 Sertifiserte kontraherte bearbeidingsforetak skal dokumentere navn og sertifiseringsnummer på alle bevisinnehavere som etter forrige revisjon har leid inn et kontrahert bearbeidingsforetak for å bearbeide sertifiserte produkter.

5.4 Avvikende produkt

Veiledning 5.4

Med avvikende produkter menes produkter som angis å være sertifisert eller merket med MSCs og/eller ASCs varemerker, men hvor det ikke kan bevises at de skriver seg fra en sertifisert kilde.

Det kan også omfatte produkter fra et sertifisert oppdrettsanlegg som oppdrettsforetaket ikke kan selge som sertifisert på grunnlag av kravene i oppdrettsstandard (f.eks. anvende antibiotika ved oppdrettsanlegg på et produkt som skal selges som sertifisert).

Avvikende produkt kan oppdages internt av personale eller leverandøren, eller kan i visse tilfeller oppdages basert på informasjon fra sertifiseringsorganet, MSC, ASC eller andre parter.

Prosesen for avvikende produkter gjelder ikke hvis et sertifisert produkt er bestilt, men leverandøren leverer et ikke-sertifisert produkt, hvis dette oppdages ved mottak og produktet leveres tilbake.

Prinsipp 5 forts.

Foretakets ledelsessystem oppfyller kravene i denne standarden

- 5.4.1 Foretaket skal ha en prosess for å håndtere avvikende produkt som omfatter følgende krav:
- a. Foretaket skal umiddelbart opphøre med å selge avvikende produkter som sertifiserte og ikke selge dem som sertifiserte igjen før sertifiseringsorganet har fastslått at produktene er sertifiserte.
 - b. Foretaket skal underrette sertifiseringsorganet senest to dager etter at det avvikende produktet ble oppdaget, og gi sertifiseringsorganet nødvendig informasjon for å kontrollere de avvikende produktenes opprinnelse.
 - c. Foretaket skal fastslå årsaken til produktets avvik og om nødvendig iverksette tiltak for å hindre en gjentakelse.
 - d. Hvis det ikke kan fastslås at et avvikende produkt kommer fra en sertifisert kilde, skal produktet merkes eller pakkes om for å sikre at produktet ikke selges som sertifisert.

Veiledning 5.4.1.d

Hvis produktet ikke kan verifiseres å komme fra et sertifisert fiskeri- eller oppdrettsanlegg, kan det ikke selges som sertifisert eller med MSCs og/eller ASCs varemerker.

- e. Hvis avvikende produkt allerede er solgt eller sendt som sertifisert, skal alle berørte kunder (unntatt sluttforbrukere) underrettes senest fire dager etter at problemet er oppdaget.
- i. Denne underretningen skal omfatte det avvikende produktets omstendigheter og alle opplysninger om de berørte produktene eller partiene.
- ii. Det skal føres lister over underretninger i henhold til punkt 5.4.1.e.i.

Veiledning 5.4.1.e

Sluttforbrukere som blir berørt av avvikende produkter, trenger ikke å underrettes.

Prinsipp 5 forts.

Foretakets ledelsessystem oppfyller kravene i denne standarden

5.5 Anmodninger om forsikring om sporbarhet i forsyningskjeden

Veiledning 5.5

Utpekte fullmektiger kan omfatte representanter fra eiere av andre ordninger som ASC eller fra MSCs akkrediteringsorgan.

5.5.1 Foretaket skal samarbeide med alle anmodninger fra MSC eller dets utpekte fullmektiger eller sertifiseringsorganet om sporbarhetsdokumenter eller salgs- og kjøpsdokumentasjon for sertifiserte produkter.

5.5.1.1 Dokumenter skal legges frem senest fem dager etter at anmodningen er inngitt.

Veiledning 5.5.1.1

Økonomiske opplysninger kan fjernes, men dokumentasjonen må ikke endres for øvrig. Dokumentasjon skal sendes på engelsk hvis MSC ber om det.

Hvis en forlengelse er nødvendig, kan det anmodes skriftlig om det til MSC eller dets utpekte fullmektiger. Hvis forlengelse ikke innvilges, må den opprinnelige femdagersfristen overholdes. Hvis opplysninger ikke sendes til MSC eller dets utpekte fullmektiger innen angitte frister, kan MSC eller dets utpekte fullmektiger be om at sertifiseringsorganet iverksetter tiltak, herunder utstedelse av avvik.

5.5.2 Foretaket skal tillate at MSC, dets utpekte fullmektiger eller sertifiseringsorganet tar prøver av sertifiserte produkter ved dets enhet for DNA-testing og/eller annen testing av produktautentisering eller etterlevelse.

5.5.3 Hvis testing av produktautentisering identifiserer produktet som potensielt avvikende i henhold til punkt 5.4.1, skal foretaket

- a. undersøke den mulige årsaken til problemet,
- b. presentere resultatet av undersøkelsen for sertifiseringsorganet og, hvis det foreligger avvik, utarbeide en tiltaksplan for å avhjelpe avvikene,
- c. bistå ved ytterligere prøvetaking og undersøkelser.

Veiledning 5.5.3

Produktautentisering kan brukes til å identifisere arter, fangstområder eller opprinnelig oppdrettsregion. Det kan også brukes produktautentiseringstesting til å avgjøre om produktet inneholder antibiotika eller forbudte stoffer som ikke kan anvendes på produkter ved oppdrettsanlegget hvis det skal selges som sertifisert på grunnlag av kravene i oppdrettsstandarden.

Prinsipp 5 forts.

Foretakets ledelsessystem oppfyller kravene i denne standarden

5.6 Særlige krav til produkter under vurdering

Veiledning 5.6

Dette punktet gjelder bare for fiskeri- eller oppdrettsanlegg eller navngitte medlemmer av et fiskeri- eller oppdrettsanlegg kundegruppe. Med produkt som er under evaluering menes fisk eller fiskeprodukter som høstes under granskningsprosessen, men før fiskeriet eller oppdrettsanlegget er sertifisert. Produkter som er under evaluering, må høstes etter den angitte kvalifikasjonsdatoen, som finnes på MSCs eller ASCs nettsted (se ASCs siste revisjonsrapport for oppdrettsforetak).

- 5.6.1 Et foretak skal bare være kvalifisert til å kjøpe produkter som er under evaluering hvis det er
- et fiskeri- eller oppdrettsanlegg som er under evaluering, eller
 - et navngitt medlem av kundegruppen for et fiskeforetak, eller det samme rettssubjektet som oppdrettsforetaket som er under evaluering.

Veiledning 5.6.1.b

Bare fiskerier, oppdrettsanlegg eller navngitte medlemmer av klientgruppen kan overta eiendomsretten til produkter som er under evaluering, eller selge produkter som er under evaluering mellom medlemmer. Ingen andre sporbarhetssertifiserte foretak lenger nede i forsyningskjeden kan kjøpe produkter som er under evaluering.

Foretak som kan kjøpe produkter som er under evaluering i henhold til punkt 5.6.1, kan bruke innleide lagringsanlegg til å håndtere produkter som er under evaluering, forutsatt at fiskerier, oppdrettsanlegg eller klientgruppen beholder eiendomsretten til fiskeriet og oppdrettsanlegget er sertifisert.

- 5.6.2 Foretak som håndterer produkter som er under evaluering, skal følge nedenstående krav:
- Alle produkter som er under evaluering, skal være klart identifisert og atskilt fra sertifiserte og ikke-sertifiserte produkter.
 - Foretaket skal føre utførlige sporbarhetslister for alle produkter som er under evaluering, og godtgjøre at produktene kan spores tilbake til sertifiseringsenheten og innhøstingsdatoen.
 - Produkter som er under evaluering, skal ikke selges som sertifisert eller merket med MSC- eller ASC-merket eller andre varemerker før fiskeriet og oppdrettsanlegget er sertifisert.

Veiledning 5.6.2.c

Når fiskeriet og oppdrettsanlegget er offisielt sertifisert, legges den offentlige sertifiseringsrapporten ut på MSCs eller ASCs nettsted.

Prinsipp 5 forts.

Foretakets ledelsessystem oppfyller kravene i denne standarden

5.7 Særlige krav ved tvangs- og barnearbeid

- 5.7.1 Foretaket skal undertegne erklæringen om forståelse av arbeidskrav fra innehaveren av sporbarhetsbeviset, som angir at det forplikter seg til å gjennomføre en arbeidsrevisjon i henhold til punkt 5.7.2.
- 5.7.2 Foretaket skal kunne godtgjøre at de relevante enhetene eller underleverandørene har gjennomført en arbeidsrevisjon på med en anerkjent tredjeparts arbeidsordning, og at den oppfyller MSCs krav til tredjeparts arbeidsrevisjon.
- 5.7.2.1 Arbeidsrevisjonen på stedet trenger ikke å være fullført før den første revisjonen i henhold til gruppestandard v2.0.
- 5.7.2.2 Anerkjente arbeidsordninger fra tredjeparter er blant annet:
- amfori Business Social Compliance Initiative,
 - SEDEX-medlemmers etiske handelsrevisjon,
 - Social Accountability Internationals SA8000,
 - anerkjent sosial standard i henhold til Consumer Goods Forums Sustainable Supply Chain Initiative (SSCI).
- 5.7.3 Foretaket skal underrette sertifiseringsorganet innen to dager hvis foretaket eller en av enhetene eller underleverandørene ikke oppfyller MSCs krav til tredjeparts arbeidsrevisjon.

Veiledning 5.7.3

Formålet med punkt 5.7.2.1 er å gi en periode på ca. 1 år til å fullføre arbeidsrevisjonen. Dette fritaket skal anvendes bare én gang.

[Erklæringen om forståelse av arbeidskrav fra innehaveren av sporbarhetsbeviset](#) og [MSCs krav til tredjeparts arbeidsrevisjon](#) er tilgjengelige på MSCs nettsted (msc.org).

- 5.7.4 Foretak fritas for punkt 5.7.1-3 hvis de har lavere risiko for brudd på tvangs- og barnearbeid ifølge vurderingsverktøyet for arbeidsrisiko i landet.

Veiledning 5.7.4

Vurderingsverktøyet for arbeidsrisiko i land er [tabell 5](#) og [tabell 6](#) i MSCs sertifiseringskrav.

- 5.7.5 Hvis foretaket driver virksomhet til sjøs (f.eks. et bearbeidingsfartøy), skal det etterleve MSCs sertifiseringsprosess for fiskeforetak, jf. punkt 7.4.4.2-4 (avgivelse av erklæring om retningslinjer for tvangs- og barnearbeid) i stedet for punkt 5.7.1-3.

Prinsipp 6

Ytterligere krav til gruppesporbarhet

6.1 Gruppekontroll

- 6.1.1 Foretaket skal utpeke et hovedkontor (gruppeansvarlig) som kan sikre at alle enheter på gruppebeviset følger denne standarden.

Veiledning 6.1.1

Hovedkontoret (gruppeansvarlig) er foretaket, rettssubjektet, enkeltpersonen eller annen enhet som vil styre gruppebeviset. Denne funksjonen gjør det mulig å sikre at alle enheter oppfyller gruppestandarden, at interne kontroller (f.eks. interne revisjoner) utføres, og at eventuelle avvik avhjelpes.

- 6.1.2 Foretaket skal kunne godtgjøre at prosedyrer som omfatter denne standarden, implementeres ved alle enheter på gruppebeviset.

Veiledning 6.1.2

Implementering kan godtgjøres enten gjennom skriftlig dokumentasjon og/eller bevis for eksisterende prosedyrer og ledelsessystemer (disse trenger ikke nødvendigvis å være MSC- eller ASC-spesifikke). Prosedyrene vil som regel beskrive hvordan hovedkontoret og enheter samarbeider om å sikre at alle enheter etterlever denne standarden.

For eksempel kan prosedyrer beskrive hvordan sporbarhet og identifisering av produkter skjer ved enhetene, og identifisere særlige roller og ansvarsområder. Foretaket er kanskje ikke nødt til å utarbeide nye MSC- og/eller ASC-spesifikke prosedyrer hvis sporbarhetskrav oppfylles av eksisterende systemer.

- 6.1.3 Hovedkontoret (gruppeansvarlig) skal godtgjøre sin kontroll over enhetene på en av følgende måter:
- a. Enhetene er heleid av hovedkontoret (gruppeansvarlig).
 - b. Enhetene er tilknyttet hovedkontoret (gruppeansvarlig) gjennom franchisekontrakter.
 - c. Hovedkontoret (gruppeansvarlig) har en undertegnet avtale eller kontrakt med hver av enhetene hvor enheten pålegges å
 - i. følge gruppestandarden,
 - ii. følge beslutninger tatt av hovedkontoret (gruppeansvarlig), sertifiseringsorganet og MSCs akkrediteringsorgan, herunder utstedelse av avvik og avhjelpende tiltak.

Veiledning 6.1.3

Foretaket må opprettholde tilstrekkelige kontroller for å sikre at alle enheter i gruppen overholder relevante deler av gruppestandarden. Denne kontrollen kan godtgjøres på forskjellige måter, avhengig av typen gruppe og forhold mellom hovedkontoret (gruppeansvarlig) og enhetene.

Prinsipp 6 forts.

Ytterligere krav til gruppesporbarhet

- 6.1.4 Foretaket skal utnevne en person (sporbarhets- eller gruppeansvarlig) som har ansvar for å sikre at gruppen følger denne standarden.
 - 6.1.4.1 Navn, stilling og kontaktopplysninger til sporbarhets- eller gruppeansvarlig skal dokumenteres og kommuniseres til sertifiseringsorganet.
- 6.1.5 Foretaket skal dokumentere rollene og ansvarsområdene til sporbarhets- eller gruppeansvarlig, interne revisorer og annet ansvarlig personale ved hovedkontoret og enheten.
- 6.1.6 Foretaket skal føre oppdatert opplæringsdokumentasjon for alt ansvarlig personale i samsvar med punkt 5.1.2.

Veiledning 6.1.6

Dokumentasjon kan oppbevares på hovedkontoret (gruppeansvarlig) eller ved enheten, men foretaket vil måtte legge frem denne dokumentasjonen når sertifiseringsorganet ber om det.

- 6.1.7 Hovedkontoret (gruppeansvarlig) skal inngå en kontrakt med sertifiseringsorganet og ha ansvar for følgende knyttet til hovedkontoret og alle enheter:
 - a. etterlevelse av gruppestandarden,
 - b. oppfyllelse av eventuelle vilkår fra sertifiseringsorganet,
 - c. betaling av alle sertifiseringskostnader,
 - d. all kommunikasjon med sertifiseringsorganet, unntatt forenklede eller uanmeldte revisjoner av enheter.

6.2 Enhetsdokumentasjon og tilføyelse av nye enheter

- 6.2.1 Hovedkontoret (gruppeansvarlig) skal føre en liste over alle enheter i gruppebeviset, herunder
 - a. navn eller stilling, og e-post eller telefon til en utpekt kontaktperson ved hver enhet som har ansvar for å sikre at enheten følger gruppestandarden,
 - b. steds- og postadresse for hver enhet,
 - c. dato for når enheter er blitt omfattet av og eventuelt tatt ut av gruppebeviset.
- 6.2.2 Hovedkontoret (gruppeansvarlig) skal
 - a. gi sertifiseringsorganet enhetsdokumentasjonen før den første revisjonen,
 - b. holde enhetsdokumentasjonen oppdatert,
 - c. underrette sertifiseringsorganet senest ti dager etter at enheter er lagt til eller trukket, ved å sende sertifiseringsorganet opplysninger om de nye eller tilbaketrukne enhetene som beskrevet i punkt 6.2.1.c,
 - d. sikre at skriftlig samtykke fra sertifiseringsorganet innhentes før nye enheter tilføyes hvis,
 - i. antallet nye enheter som er lagt til siden forrige revisjon, vil øke det samlede antallet enheter med mer enn 10 %, eller,
 - ii. de nye enhetene foreslår å utføre nye aktiviteter.

Veiledning 6.2.2.d

Sertifiseringsorganet kan beslutte å utføre en ekstern revisjon eller revisjon på stedet hvis det er berettiget.
Hvis antallet enheter som legges til, er mindre enn eller lik 10 prosent av det samlede antallet enheter ved sertifiseringsorganets siste revisjon, trenger foretaket bare å underrette sertifiseringsorganet om disse endringene skriftlig i samsvar med punkt 6.2.2.c.

Prinsipp 6 forts.

Ytterligere krav til gruppesporbarhet

- 6.2.3 Foretaket skal kontrollere at nye enheter kan etterleve denne standarden gjennom en intern revisjon på stedet eller ekstern revisjon før enheten legges til på beviset.

Veiledning 6.2.3

Dette vil også sikre at alt personale ved den nye enheten er kvalifisert og kompetent til å anvende sporbarhetskrav som beskrevet i punkt 5.2.1, 5.2.2 og 5.3.1. For fartøyer kan den interne revisjonen skje etter at de er lagt til på listen over enheter, men før de begynner å håndtere sertifiserte produkter.

- 6.2.3.1 En intern revisjon på stedet er ikke nødvendig når enheten oppfyller punkt 6.4.1.1, eller når
- Alle enheter kontrolleres gjennom et felles ledelsessystem som bestemmer parameterne for sjømatforsyning, sporbarhetsinfrastruktur og personalprosesser, og drives av foretakets hovedkontor.

Veiledning 6.2.3.1.a

Sertifiseringsorganet vil kontrollere at alle enheter arbeider etter samme sentralt fastsatte protokoller og prosedyrer som sikrer produktintegritet.

- 6.2.4 Når enheter suspenderes eller trekkes fra gruppebeviset, skal foretaket ha en prosess for å underrette enheten og MSCi om at de ikke lenger kan fortsette å bruke MSC- eller ASC-merket eller andre varemerker, herunder på pakninger og menyer.

Veiledning 6.2.4

Foretaket forventes å iverksette tiltak for å sikre at enheter som ikke lenger omfattes av gruppebeviset, slutter å bruke MSC- eller ASC-merket eller andre varemerker. Dette kan omfatte å fjerne etiketten fra ubrukte pakninger, menyer eller skilter og om mulig verifisere under neste besøk hos enheten at MSC- eller ASC-merket ikke lenger blir brukt.

6.3 Bruk av MSC- og ASC-merket og andre varemerker

- 6.3.1 Foretaket skal sikre at alle enheter som bruker MSC- eller ASC-merket eller andre varemerker, er omfattet av en gyldig lisensavtale.

Veiledning 6.3.1

Der kan være én lisensavtale med hovedkontoret som omfatter alle enheter, eller hver enhet (eller gruppe av enheter) kan ha sin egen lisensavtale med MSCi.

Prinsipp 6 forts.

Ytterligere krav til gruppesporbarhet

6.4 Interne revisjoner

- 6.4.1 Før den første gruppesertifiseringsrevisjonen som sertifiseringsorganet gjennomfører, skal en intern revisjon på stedet gjennomføres for hver enhet for å sikre at denne standarden følges, med unntak av punkt 6.4.1.1.
- 6.4.1.1 Enheter trenger ikke en intern revisjon på stedet hvis de bare håndterer sertifiserte produkter i forseglede beholdere, eller ikke fysisk håndterer sertifiserte produkter, eller utelukkende håndterer sertifisert sjømat.

Veiledning 6.4.1.1

Interne revisjoner før sertifisering anbefales, men er ikke påkrevd, for enheter som bare håndterer produkter i forseglede beholdere, f.eks. grossister, lagringsforetak eller distributører. Med forseglede beholdere menes esker, poser, paller eller andre beholdere som er sikret, og som ikke åpnes eller endres under håndtering. Beholdere på pallnivå kan brytes ned, forutsatt at individuelle forseglede esker eller beholdere ikke forandres.

- 6.4.2 Interne revisorer skal kunne vise kompetanse til å utføre interne revisjoner, herunder kunnskap om denne standarden, interne revisjonsprosesser, identifisering av avvik og utstedelse av avhjelpende tiltak.

Veiledning 6.4.2

Interne revisorer må vise god forståelse av sporbarhetskrav og revisjonsprosesser. Interne revisorer kan være medlemmer av foretakets personale eller komme fra et eksternt foretak.

- 6.4.3 Interne revisjoner skal kontrollere at hver enhet følger denne standarden, og at relevante interne regler implementeres.

Veiledning 6.4.3

Hovedkontoret har ansvar for å sikre at effektive interne revisjoner finner sted. Interne revisjoner kan utføres av eksterne revisorer som ikke er gruppeansatte, forutsatt at de oppfyller alle MSCs krav. Disse revisjonene trenger ikke å være MSC-spesifikke, men må kunne verifisere at denne standarden er fulgt.

- 6.4.4 Foretaket skal sikre at alle avhjelpende tiltak som har sin opprinnelse i interne revisjoner, verifiseres som fullført og effektive før sertifiseringsorganets første sertifiseringsrevisjon, og før nye enheter legges til på gruppebeviset.

Veiledning 6.4.4

Avvik som oppdages under interne revisjoner før sertifisering, må løses før den første sertifiseringsorganets sertifiseringsrevisjon kan fortsette. Hvis samme problemer oppdages av sertifiseringsorganet under den første sertifiseringsrevisjonen, kan sertifiseringsorganet anføre ytterligere avvik.

Prinsipp 6 forts.

Ytterligere krav til gruppesporbarhet

- 6.4.5 Foretaket skal utføre en intern revisjon av alle sertifiserte enheter minst årlig etter den første sertifiseringen, unntatt enheter som
- a. bare håndterer sertifisert sjømat,
 - b. har hatt en revisjon utført av sertifiseringsorganet de siste 12 månedene uten funn av avvik.
- 6.4.5.1 Foretaket skal oppbevare interne revisjonsrapporter og sertifiseringsorganets revisjonsrapporter.
- a. Interne revisjonsrapporter skal omfatte minst revisjonsdatoen, den interne revisorens navn og eventuelle avvik og avhjelpende tiltak.

Veiledning 6.4.5

For nye enheter som nylig har blitt omfattet av gruppebeviset, kan dette starte ved neste års interne revisjonssyklus.

- 6.4.6 Hvis foretaket under en intern revisjon oppdager at enheten ikke etterlever relevante deler av denne standarden, skal den interne revisoren eller hovedkontoret
- a. dokumentere utstedelsen av avvik og avhjelpende tiltak,
 - b. sikre at avhjelpende tiltak er fullført innen følgende periode:
 - i. høyst fire dager for avvik hvor ikke- sertifiserte produkter er solgt som sertifisert,
 - ii. høyst 30 dager for avvik som kan føre til en risiko for at ikke-sertifiserte produkter selges eller merkes som sertifisert,
 - iii. høyst 90 dager for alle andre avvik.
 - c. suspendere enheten fra gruppebeviset til de avhjelpende tiltakene er tilfredsstillende gjennomført, hvis enheten ikke fullfører de avhjelpende tiltakene innen fristen.

Veiledning 6.4.6.b–c

Avhjelpende tiltak må effektivt kunne håndtere avviket og eventuelle underliggende årsaker (f.eks. utilstrekkelig ansatteopplæring eller prosedyrer ved enheten som ikke er fullt ut implementert).

Hvis avviket påpekes før første gruppesertifisering eller tilføyelse av en ny enhet på beviset, skal punkt 6.4.4 følges.

Hovedkontoret (gruppeansvarlig) kan justere enhetenes frister til å avhjelpe avvik hvis enhetene ikke håndterer sertifiserte produkter i denne perioden, eller hvis interne ledelsesprosedyrer fastsetter forskjellige frister.

- 6.4.6.1 Hvis avvikende produkter oppdages under en intern revisjon, skal prosedyren for avvikende produkter følges i samsvar med punkt 5.4.1.

Prinsipp 6 forts.

Ytterligere krav til gruppesporbarhet

6.5 Interne grupperevideringer

6.5.1 Hovedkontoret eller enhetene skal minst årlig gjennomgå dokumentasjon som viser samlede volumer av sertifiserte produkter som er kjøpt inn og solgt for alle enheter på gruppebeviset, unntatt volumer av sertifiserte produkter som selges til sluttforbrukere.

6.5.1.1 Enheter som bare håndterer sertifisert sjømat, kan utelukkes fra gjennomgåelsen.

6.5.1.2 Enheter som håndterer, selger eller serverer sertifisert sjømat utelukkende til sluttforbrukere, trenger bare en årlig gjennomgåelse av produktinnkjøp.

Veiledning 6.5.1

Dette kravet bidrar til sikre at enheter ikke har solgt mer sertifisert sjømat enn de har kjøpt inn. Dette er knyttet til punkt 4.4, men siden bare et utvalg enheter i gruppesporbarhet revideres av sertifiseringsorganet, er det gruppens ansvar å gjennomgå dokumentasjonen for alle enhetene.

Dokumentasjon kan gjennomgås for hver enhet enkeltvis eller for hele gruppen og kan utføres av personale ved enheten eller hovedkontoret. Hvis enheter selger til sluttforbrukere, er det ikke nødvendig å dokumentere salgsvolumer. Men hovedkontoret vil fortsatt måtte gjennomgå inngående lister for å sikre at sertifiserte produkter ble kjøpt inn eller mottatt hvis enhetene bruker MSC- og/eller ASC-merket eller andre varemerker.

6.5.2 Etter sertifisering skal foretaket gjennomføre en intern grupperevisjon minst årlig for å verifisere at denne standarden følges, og for å vurdere om gruppens ledelsessystem er effektivt.

Veiledning 6.5.2

Den interne grupperevisjonen er ment å sikre at gruppens prinsipper og prosedyrer er velfungerende, og at alle enheter fortsatt etterlever denne standarden. Problemer eller avvik som er oppdaget ved enheter, må gjennomgås for å identifisere om de også krever at gruppens ledelsessystem endres.

6.5.3 Den interne grupperevideringen skal omfatte

- a. en vurdering av foretakets evne til å følge denne standarden,
- b. gjennomlesning av den nyeste versjonen av denne standarden med anmerkning av eventuelle endringer siden forrige versjon og hvordan disse endringene vil bli opptatt i eksisterende prosedyrer,
- c. en gjennomgåelse av revisjonsrapporter gjennomført internt og av revisjonsorganet fra det foregående året, herunder identifiserte avvik, iverksatte avhjelpende tiltak og angivelse av hvorvidt avvik er avhjulpet,
- d. en gjennomgåelse av eventuelle klager som mottas i forbindelse med sertifiseringsordningen og iverksatte tiltak,
- e. identifisering av eventuelle systemiske problemer eller tilbakevendende avvik på enhetsnivå, og foreslåtte endringer i foretakets ledelsessystemer for å håndtere disse problemene,
- f. dokumentasjon for at alle relevante deler av punkt 6.5.3 er fullført.

